

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИASSESSMENT OF RESULTS OF MANAGEMENT
OF THE ECONOMIC ACTIVITY OF TRADE ENTERPRISES OF UKRAINE

У статті проведено аналіз результатів управління господарською діяльністю торговельних підприємств України. Оцінено стан та тенденції, що склалися в торговельній галузі України на сучасному етапі її розвитку. Проаналізовано динаміку зміни власного капіталу торговельних підприємств, структури джерел фінансування оборотних активів, що використовуються на підприємствах торгівлі. Розглянуто динаміку фінансових результатів діяльності торговельних підприємств України як показника, що найсуттєвіше характеризує потенціал підприємств. Окреслено низку сучасних проблем, оцінено можливості та перспективи розвитку торговельних підприємств під впливом змін, зумовлених економічними та політичними факторами в Україні. Дані проведеного аналізу свідчать про значні проблеми у діяльності майже половини вітчизняних підприємств торгівлі. Вирішення визначеного у статті кола проблемних питань буде сприяти зростанню темпів економічного розвитку торговельних підприємств і підвищенню рівня ефективності їхньої господарської діяльності.

Ключові слова: активи, господарська діяльність, капітал, результати діяльності, торговельні підприємства, управління, фінансування.

В статті проведено аналіз результатів управління господарською діяльністю торговельних підприємств України. Оцінено стан та тенденції, що склалися в торговельній галузі України на сучасному етапі її розвитку. Проаналізовано динаміку зміни власного капіталу торговельних підприємств, структури джерел фінансування оборотних активів, що використовуються на підприємствах торгівлі. Розглянуто динаміку фінансових результатів діяльності торговельних підприємств України як показника, що найсуттєвіше характеризує потенціал підприємств. Окреслено низку сучасних проблем, оцінено можливості та перспективи розвитку торговельних підприємств під впливом змін, зумовлених економічними та політичними факторами в Україні. Дані проведеного аналізу свідчать про значні проблеми у діяльності майже половини вітчизняних підприємств торгівлі. Вирішення визначеного у статті кола проблемних питань буде сприяти зростанню темпів економічного розвитку торговельних підприємств і підвищенню рівня ефективності їхньої господарської діяльності.

Ключевые слова: активы, хозяйственная деятельность, капитал, результаты деятельности, торговые предприятия, управление, финансирование.

УДК 339.3+658.6

Воронина В.Л.к.е.н., доцент кафедри менеджменту
Полтавська державна аграрна академія

The article analyzes the results of management of economic activities of trade enterprises in Ukraine. The state of the trade industry is assessed. Studied trends in the development of trade in Ukraine. The analysis of financing current assets of trade enterprises of Ukraine. Analysis of the dynamics of financial performance of trade enterprises of Ukraine. The state of trade enterprises in Ukraine has positive trends. Growth turnover. Capital increase. Overcoming unprofitability. But there are problems. Analyzed the dynamics of changes in equity capital of trade enterprises. Equity is changing. Today, commercial enterprises operate with a minimum amount of equity. An uncovered loss reduces the total amount of capital and hinders the financing of sustainable enterprises in Ukraine. This situation requires change. Analyzed sources of financing current assets. In recent years, current assets were financed by current liabilities. No interaction with banking institutions. The dynamics of financial indicators of business activities before taxation is considered. This indicator shows the potential for profit. Showing modern problems. In Ukraine, the economic crisis: a reduction in the production of goods; reduction of imports of products; the acceleration of inflation; price increase; reduction of monetary incomes of the population. This led to a significant reduction in the development of trade enterprises in Ukraine. The possibilities and prospects for the development of trade enterprises under the influence of economic and political factors in Ukraine are considered. Trends in the development of trade in Ukraine: the growth of wholesale and retail trade; restructuring of food and non-food products; increase retail turnover; expansion of sales channels; growth of retail space in Ukraine. At the enterprise, the methods of increasing profitability are: an increase in the growth rate of revenues from the sale of goods. Improved shopping service. Slowdown in operating expenses. Implement effective cost management. It is necessary to improve the profit management mechanism of trade enterprises. Problem solving will contribute to the growth of economic development of trade enterprises and increase the level of efficiency of their economic activities.

Key words: assets, economic activity, capital, enterprise performance, trade enterprises, management, financing.

Постановка проблеми. Теорія та практика господарювання свідчать, що стабільний розвиток економіки неможливий без підвищення стійкості та поліпшення господарської діяльності вітчизняних підприємств. Але в сучасних кризових умовах державної економіки суб'єкти господарювання змушені адаптуватися до умов політичної та соціально-економічної нестабільності і вести пошук адекватних рішень найскладніших проблем і шляхів зниження загроз своєму функціонуванню.

Сьогодні внутрішня торгівля характеризується усе більшим ускладненням структури та розмаїттям її зв'язків. Це потребує нових підходів до управління її діяльністю, що насамперед забезпечується оцінкою господарської діяльності тор-

говельних підприємств, основною метою якого є одержання ключових параметрів і своєчасне виявлення проблем у діяльності торговельних підприємств України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку господарської діяльності торговельних підприємств досліджуються багатьма науковцями. Вітчизняними дослідниками у цій сфері є такі вчені, як В.В. Апопій, О.О. Бакунов, Л.В. Балабанова, І.О. Бланк, П.О. Куцик, Л.О. Лігоненко, А.А. Мазаракі, І.А. Маркіна, А.А. Садеков, Л.В. Фролова, В.І. Ящук та ін.

Однак більшість науковців переважно вивчають окремі аспекти теми, такі як проблеми розвитку торговельної мережі, ефективність розміщення торго-

вельних підприємств тощо. Вважаємо, що питання розвитку господарської діяльності торговельних підприємств є недостатньо висвітленими, тоді як важливість цієї проблеми зростає, і на практиці є велика потреба у таких наукових дослідженнях.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в проведенні економіко-статистичного аналізу стану та тенденцій, що склалися в торговельній галузі України на сучасному етапі її розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стан торговельних підприємств України на сучасному етапі характеризується позитивними тенденціями, зокрема зростанням товарообороту, нарощенням обсягів капіталу, подоланням збитковості, але, незважаючи на позитивну тенденцію розвитку окремих показників, досі не розв'язана низка проблем, таких як наявність деформованої структури капіталу, низька забезпеченість власними оборотними коштами, низький рівень платоспроможності та забезпеченості резервним капіталом, які необхідно дослідити та успішно розв'язати.

Можна зазначити, що у торговельних підприємств спостерігається нестача власного капіталу для забезпечення сталого розвитку.

У таблиці 1 наведено динаміку зміни власного капіталу торговельних підприємств в Україні за 2013-2017 рр.

За даними табл. 1 видно, що власний капітал має постійну динаміку зміни обсягу. Згідно із статистичними даними, протягом 2014-2016 рр. торгівля – єдина сфера, де зафіксовано від'ємне значення власного капіталу, що пов'язано зі значним зростанням непокритого збитку за останні роки. Так, у 2013 р. власний капітал підприємств торговельної діяльності становив 97 560,1 млн. грн, а в 2014 р. відбулося його скорочення на 121 565,7 млн. грн. Аналогічна ситуація спостерігається у 2015-2017 рр. Нині торговельні підприємства працюють із мінімальним обсягом

власного капіталу, який станом на 31.12.2017 р. становив лише 1,32% від загальної суми капіталу торговельних підприємств. Водночас на підприємствах інших видів економічної діяльності цей показник становив 30,52%.

Саме непокритий збиток, який спостерігається протягом аналізованого періоду, зменшує загальну суму власного капіталу та перешкоджає фінансуванню стабільного розвитку підприємства. Ця ситуація потребує змін, основа яких полягає в оптимізації власного капіталу у торговельній сфері, одним із заходів якої є впровадження системи ефективного управління цим видом капіталу [5, с. 75].

Крім власного капіталу, найбільш розповсюдженими джерелами формування оборотних активів є: довгостроковий фінансовий кредит; короткостроковий фінансовий кредит; товарний (комерційний) кредит; внутрішня кредиторська заборгованість підприємства та інші джерела фінансування. Як правило, поточні потреби підприємства в оборотних активах покриваються передусім власним капіталом, потім кредиторською заборгованістю та короткостроковим кредитом.

Структура джерел фінансування оборотних активів, що використовуються на підприємствах торгівлі України, наведена в табл. 2.

Порівнюючи обсяги оборотних активів та джерел фінансування, бачимо негативну динаміку: у 2015 р. весь обсяг оборотних активів фінансується за рахунок поточних зобов'язань. Від'ємне значення перманентного капіталу свідчить, що навіть певна частка необоротних активів фінансується за рахунок короткострокового позикового капіталу. Перманентний капітал має тенденцію до скорочення протягом досліджуваного періоду. Так, у 2013 р. обсяг такого капіталу становив 59,7 млрд. грн, а у 2015 р. власний капітал та довгостроковий позиковий капітал взагалі не використовувалися для фінансування оборотних активів.

Таблиця 1

Стан капіталу торговельних підприємств порівняно з підприємствами інших видів економічної діяльності України за 2013–2017 рр.

Показники	Рік				
	2013	2014	2015	2016	2017
Загальна сума капіталу всіх підприємств, млн. грн, у тому числі:	5712274,8	5994265,6	8073783,4	9991791,2	9961779,1
– підприємств торговельної діяльності *	1148632,8	1171108,1	1397959,2	1790317,2	1993356,9
– підприємств інших видів економічної діяльності	4563642,0	4823157,5	6675824,2	8201474,0	7968422,2
Сума власного капіталу всіх підприємств, млн. грн, у тому числі:	1950374,9	1480658,0	2288741,4	2445803,7	2458527,6
– підприємств торговельної діяльності *	97560,1	-24005,6	-67325,4	-27173,6	26231,7
– підприємств інших видів економічної діяльності	1852814,8	1504663,6	2356066,8	2472977,3	2432295,9
Питома вага власного капіталу у загальній сумі капіталу, %, у тому числі:	34,14	24,70	28,35	24,48	24,68
– підприємств торговельної діяльності *	8,49	-2,05	-4,82	-1,52	1,32
– підприємств інших видів економічної діяльності	40,60	31,20	35,30	30,15	30,52

* оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (згідно КВЕД 2010)

Джерело: [1]

**Джерела фінансування оборотних активів та їхня частка
на підприємствах торгівлі України за 2013–2016 рр.**

Показник	Рік				Темп приросту 2016/2013, %
	2013	2014	2015	2016	
Поточні забезпечення, млрд. грн	2,4	3,0	6,1	6,6	175,00
Питома вага, %	0,31	0,34	0,51	0,43	38,71
Кредиторська заборгованість, млрд. грн	434,9	522,2	684,6	795,1	82,82
Питома вага, %	54,62	59,41	57,7	51,42	-5,86
Короткострокові кредити банків, млрд. грн	111,2	128,6	138,0	135,3	21,67
Питома вага, %	13,96	14,63	11,63	8,75	-37,32
Доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків, млрд. грн	1,8	2,4	3,8	3,7	105,60
Питома вага, %	0,22	0,27	0,32	0,24	9,09
Інші поточні зобов'язання, млрд. грн	186,2	218,6	379,7	602,4	223,52
Питома вага, %	23,38	24,87	32,0	38,95	66,59
Перманентний капітал, млрд. грн	59,7	4,1	-25,7	3,3	-94,47
Питома вага, %	7,5	0,46	-2,17	0,21	-97,20
Усього оборотних активів, млрд. грн	796,3	878,9	1186,5	1546,4	94,19

Джерело: [1]

Таким чином, основним джерелом формування оборотних активів був короткостроковий позиковий капітал. Така динаміка негативно впливає на фінансову стійкість підприємств [5, с. 75].

На підприємствах торгівлі кредиторській заборгованості належить найбільша частка у джерелах фінансування оборотних активів. Так, за даними Державної служби статистики України [1], її обсяг у 2013 р. становив 434,9 млрд. грн, в 2015 р. збільшився до 684,6 млрд. грн, а в 2016 р. – 795,1 млрд. грн; частка зросла з 54,62% до 57,7% та 51,42% відповідно. Значна частина кредиторської заборгованості підприємства формується за рахунок кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги.

Інші поточні зобов'язання також відіграють значну роль у фінансуванні оборотних активів, помітна тенденція до зростання їхніх обсягів та частки. Так, у 2013 р. їхній обсяг становив 186,2 млрд. грн, а в 2016 р. зріс до 602,4 млрд. грн, частка збільшилася з 23,38% до 38,95%.

Поточні забезпечення та доходи майбутніх періодів відіграють незначну роль у фінансуванні оборотних активів. Поточні забезпечення протягом досліджуваного періоду зросли з 2,4 млрд. грн у 2013 р. до 6,6 млрд. грн у 2016 р., а їхня частка – з 0,31% до 0,43%. Доходи майбутніх періодів та відстрочені комісійні доходи від перестраховиків займають незначну частку у фінансуванні оборотних активів: у 2013 р. – 0,22%; 2015 р. – 0,32%; 2016 р. – 0,24%; обсяг відповідно – 1,8 млрд. грн, 3,8 млрд. грн та 3,7 млрд. грн.

У разі нестачі кредиторської заборгованості підприємство для покриття поточних фінансових потреб може використати банківський кредит. Банківський кредит як головне джерело забезпечення грошовими ресурсами поточної господар-

ської діяльності підприємств незалежно від форм власності та сфер господарювання відіграє одну з найважливіших ролей у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці. Незважаючи на те, що кризові явища в економіці практично підірвали фінансову стійкість більшості вітчизняних підприємств, унаслідок чого різко скоротилася кількість надійних позичальників (на фоні падіння прибутковості банківських операцій), кредитні операції залишаються головним видом активних операцій комерційних банків [5, с. 77].

Ми переконалися, що упродовж останніх років фінансування оборотних активів здійснювалося переважно за рахунок поточних зобов'язань. Але навіть в умовах повної залежності торговельних підприємств від короткострокового позикового капіталу рівень взаємодії з банківськими установами залишається вкрай низьким. У цьому ми можемо переконатися, ознайомившись із даними табл. 3.

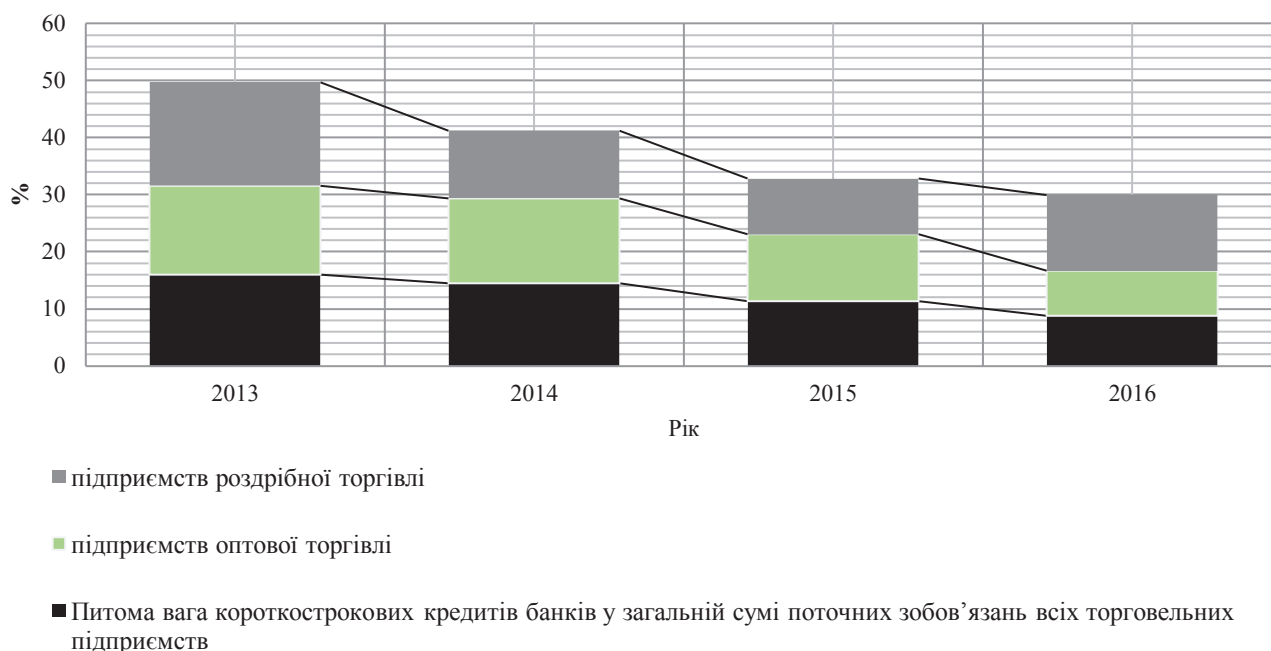
Залучення підприємствами кредитних ресурсів може відбуватися на довго- та короткостроковій основі. Короткострокові кредити найчастіше залучаються для фінансування оборотних активів підприємств, покриття тимчасових касових розривів, придбання товарів, виробничих запасів тощо. Натомість довготермінові кредити, як правило, спрямовуються на фінансування оборотних активів із тривалим терміном оборотності. За даними таблиці 3, на підприємствах торгівлі обсяг короткострокових кредитів банків зріс у 2014 р. до 138,16 млрд. грн, потім скоротився до 130,05 млрд. грн у 2016 р., частка зменшилася з 14,46% до 8,73% відповідно.

За окремими видами торговельної діяльності тенденція у використанні саме банківського короткострокового кредитування була неоднорідною (рис. 1).

**Динаміка короткострокових кредитів банків,
що використовують торговельні підприємства України, за 2013–2016 рр.**

Показник	Рік				Темп приросту 2016/2013, %
	2013	2014	2015	2016	
Поточні зобов'язання і забезпечення торговельних підприємств, млрд. грн:	845,84	955,20	1164,73	1490,54	76,22
– підприємств оптової торгівлі	723,37	810,84	992,06	1273,6	76,06
– підприємств роздрібною торгівлі	122,48	144,35	172,67	216,91	77,09
Сума короткострокових кредитів банків, що використовують торговельні підприємства, млрд. грн:	135,24	138,16	132,55	130,05	-3,84
– підприємств оптової торгівлі	113,09	121,01	115,71	101,16	-10,55
– підприємств роздрібною торгівлі	22,15	17,15	16,84	28,89	30,43
Питома вага короткострокових кредитів банків у загальній сумі поточних зобов'язань торговельних підприємств, %	15,99	14,46	11,38	8,73	-45,40
– підприємств оптової торгівлі	15,63	14,92	11,66	7,94	-49,20
– підприємств роздрібною торгівлі	18,08	11,88	9,75	13,32	-26,33

Джерело: [1]

Рис. 1. Питома вага короткострокових кредитів банків у загальній сумі поточних зобов'язань торговельних підприємств України

Джерело: [1]

Така тенденція пояснюється низьким рівнем довіри банківського сектора через низьку фінансову стійкість торговельних підприємств. На сучасному етапі розвитку торговельних підприємств однією з найважливіших складових частин оцінки господарської діяльності та об'єктів дослідження є потенціал формування прибутку як одного з найважливіших видів фінансових ресурсів, що формують підприємства із внутрішніх джерел, та є показником, що визначає рівень прибутковості [6, с. 164].

Розглянемо динаміку фінансових результатів діяльності торговельних підприємств до оподаткування як показника, що найсуттєвіше характеризує потенціал формування прибутку, та чистого прибутку торговельних підприємств України (табл. 4).

Динаміку фінансових результатів до оподаткування торговельних підприємств України наведено на рис. 2.

Проведені аналітичні розрахунки свідчать, що впродовж 2013–2015 років спостерігався негативний фінансовий результат до оподаткування на торговельних підприємствах. Найкритичніший стан спостерігається у 2014 році (-120212,6 млн. грн). Упродовж 2016-2017 рр. цей показник знов набув позитивного значення. До того ж, намітилася позитивна тенденція до його зростання.

Останніми роками торгівля України розвивається в умовах загострення економічної кризи (починаючи з 2012 р.), яка, до того ж, посилилася воєнними діями на сході держави

Фінансові результати до оподаткування торговельних підприємств України за 2013–2017 рр.

Рік	Фінансовий результат, млн. грн	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн. грн	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн. грн
Оптова торгівля					
2013	-2362,7	66,3	28754,6	33,7	31117,3
2014	-98494,3	65,4	27513,1	34,6	126007,4
2015	-69738,1	75,3	41262,8	24,7	111000,9
2016	1975,7	75,2	53837,3	24,8	51861,6
2017	27315,9	75,3	64804,8	24,7	37488,9
Роздрібна торгівля					
2013	-3206,2	71,6	5345,2	28,4	8551,4
2014	-21718,3	73,1	4029,8	26,9	25748,1
2015	-9003,2	80,4	11060,7	19,6	20063,9
2016	702,1	79,1	13769,5	20,9	13067,4
2017	6414,1	75,9	16710,7	24,1	10296,6

Джерело: [1]

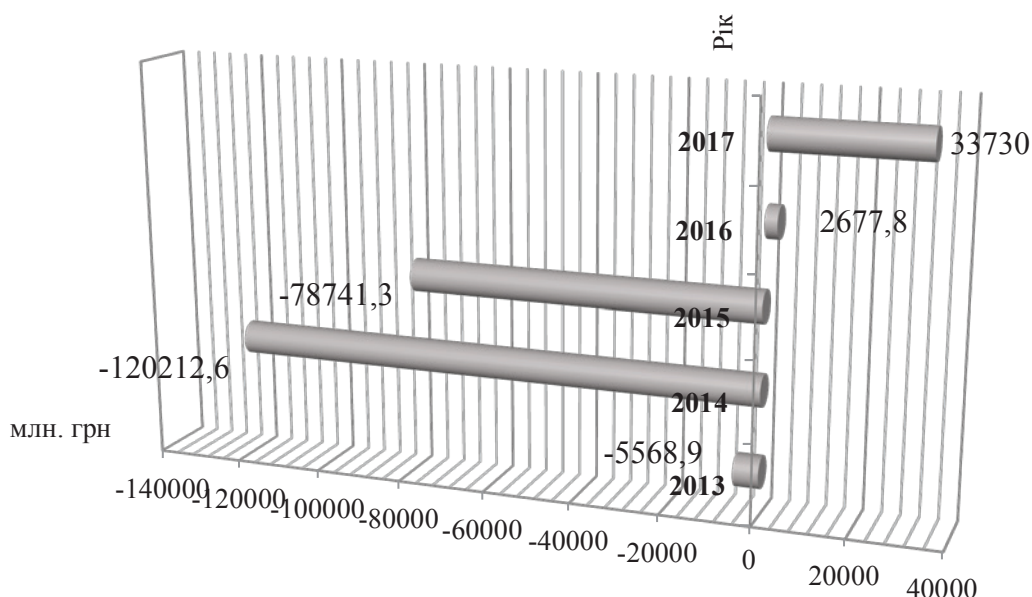

Рис. 2. Фінансові результати до оподаткування підприємств торгівлі України за 2013–2017 рр.

Джерело: [1]

(з 2014 р.). Загострення економічної кризи призвело до:

- значного скорочення виробництва товарів народного споживання;
- зменшення імпорту продукції;
- прискорення темпів інфляції;
- значного зростання цін на товари;
- значного скорочення реальних грошових доходів населення.

Такі фактори, що склалися в умовах кризи, призвели до суттєвого скорочення темпів розвитку діяльності торговельних підприємств в Україні.

Слід відзначити, що серед основних тенденцій розвитку торгівлі в Україні можна виділити: зростання показника оптового та роздрібногo това-

рообороту та посилення значущості роздрібногo торгівля для економіки країни; зміни в структурі реалізації продовольчих та непродовольчих товарів в бік нарощування продажів продовольства; підвищення рівня роздрібногo товарообігу на одну особу в містах та селах України; розширення різновидів каналів збуту продукції; зростання торгових площ по Україні, укрупнення бізнесу та скорочення кількості малих торгових об'єктів; географічні відмінності у динаміці торговельних площ.

Для визначення тенденцій прибутковості торговельних підприємств в Україні розглянемо обсяги їхнього чистого прибутку в динаміці (табл. 5).

Виявлені тенденції спричинені насамперед умовами економічної кризи та військово-політич-

Таблиця 5

Чистий прибуток (збиток) підприємств оптової та роздрібною торгівлі України за 2013–2017 рр.

Рік	Фінансовий результат, млн. грн	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн. грн	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн. грн
Оптова торгівля					
2013	-7798,7	65,0	23562,3	35,0	31361,0
2014	-102764,2	64,4	22362,7	35,6	125126,9
2015	-74857,0	74,9	35061,3	25,1	109918,3
2016	-6708,9	74,8	45601,3	25,2	52310,2
2017	17945,2	75,0	55389,0	25,0	37443,8
Роздрібна торгівля					
2013	-4418,0	70,2	4237,5	29,8	8655,5
2014	-22241,2	71,9	3171,3	28,1	25412,5
2015	-10886,4	80,1	9193,2	19,9	20079,6
2016	-1561,4	78,8	11475,7	21,2	13037,1
2017	3454,0	75,6	13719,3	24,4	10265,3

Джерело: [1]

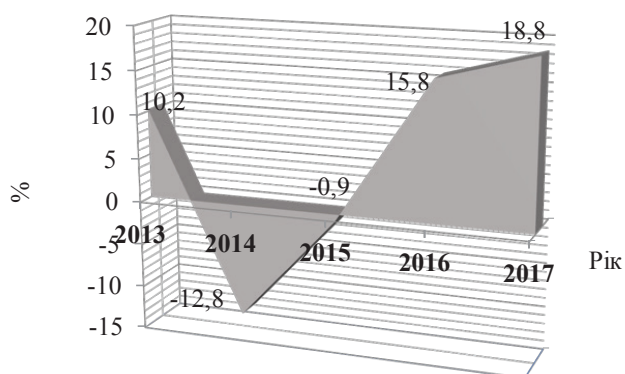
ної нестабільності, які є в Україні тривалий період. Саме внаслідок подій кінця 2013 року розпочалося значне зниження рівня прибутковості українських підприємств, яке в майбутньому було підсилено військовими діями на території України.

Починаючи з 2015 року спостерігається покращення ситуації. Хоча фінансовий результат був від'ємним (це майже в півтора разу менше, ніж у 2014 році), проте частка оптових підприємств, які отримали прибуток, становила 74,9%, роздрібних – 80,1%.

Загальна сума чистого збитку торговельних підприємств у 2016 році становила 8270,3 млн. грн. Проте 74,8% оптових підприємств отримали прибуток, решта (25,2%) зазнали збитків; 78,8% роздрібних торговельних підприємств отримали прибуток, решта (21,2%) зазнали збитків.

Для порівняння, у 2015 р. кількість прибуткових оптових підприємств становила 74,9%, а роздрібних – 80,1%.

Динаміка рентабельності торговельних підприємств за 2013–2017 роки наведена на рис. 3.

Рис. 3. Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств торгівлі України за 2013–2017 рр.

Джерело: [1]

Аналіз показав, що у 2014–2015 рр. діяльність торговельних підприємств була нерентабельною. За 2016–2017 рр. спостерігається підвищення рентабельності операційної діяльності торговельних підприємств. Причому рентабельність операційної діяльності у 2016–2017 рр. зросла в декілька разів порівняно з 2015 р.

Вважаємо, що на рівні підприємства шляхами підвищення рентабельності є збільшення темпів зростання доходу від реалізації товарів, до яких можна віднести покращення торгового сервісу та стимулювання розвитку сучасних типів магазинів. Також шляхом підвищення рентабельності є зниження темпів зростання операційних витрат. Можна здійснити такі заходи, як упровадження ефективних інструментів менеджменту для управління витратами (бенчмаркінг, бюджетування) та вибір оптимальної конкурентної стратегії.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи вищевикладений матеріал, можна зазначити таке. Дані проведеного аналізу свідчать про значні проблеми у діяльності майже половини вітчизняних підприємств торгівлі. Причинами такої ситуації є насамперед відсутність планування та контролю за формуванням та використанням прибутків підприємства, чіткого оцінювання показників прибутковості попередніх та поточних періодів та прогнозування на майбутнє. Ще однією причиною падіння прибутків підприємств стає невміння формування основних тактичних та стратегічних цілей підприємства, що призводить до неконтрольованих витрат фінансових ресурсів.

Попри позитивну динаміку господарських результатів протягом останніх років, більшості підприємств роздрібною торгівлі властивий низький рівень ефективності управління прибутком. Ця ситуація виникла загалом через невідповідність господарського механізму підприємств

умовам ринкової економіки. Причини при цьому різні: для деяких підприємств характерний несучасний рівень торговельних процесів; відсутність зв'язку між складом, розмірами матеріально-технічної бази, обсягами та структурою попиту; якість і асортимент товарів, які недостатньо відповідають потребам покупців. Для інших – невідповідність між роздрібними цінами й витратами, між обсягами реалізації товарів і витратами тощо. Разом із тим практично майже всі вітчизняні підприємства торгівлі мають труднощі через низьку якість функціонування підсистем управління, що суттєво відстають стосовно організації та технології управління від крупних закордонних фірм, кількість яких збільшується на споживчому ринку України.

Тому виникає необхідність розроблення ефективного механізму управління прибутками, який би містив коло інструментів та важелів впливу для стимулювання діяльності підприємства. Розв'язання визначеного кола проблемних питань буде сприяти зростанню темпів економічного розвитку торговельних підприємств і підвищенню рівня ефективності їхньої господарської діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 21.01.2018).
2. Вороніна В.Л. Основні етапи побудови моделі моніторингу стану системи управління прибутком // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки. 2013. С. 259-265.
3. Маркіна І. Социально-экономическая сущность внутренней торговли // Экономический анализ : сб. науч. работ. 2016. № 23. С. 52-60.
4. Маркіна І., Вороніна В.Л. Стратегическое управление прибылью торгового предприятия с учетом стадии его жизненного цикла // Экономика Крыма: научно-практический журнал. 2013. № 1 (42). С. 199-204.
5. Маркіна І.А., Вороніна В.Л. Управління прибутком торговельних підприємств: [монографія]. Полтава: ПП «Астра», 2018. 167 с.
6. Куцик П.О. Діяльність торговельних підприємств у конкурентному середовищі: контроль-аналітичне забезпечення системи управління: [монографія]. Чернівці: Технодрук, 2015. 370 с.

REFERENCES:

1. Derzhavna sluzhba statistiki Ukraini [State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (data zvernennya: 21.01.2018).
2. Voronina V.L. (2013) Osnovni etapi pobudovi modeli monitoringu stanu sistemi upravlinnya pributkom [The main stages of building a model for monitoring the state of the income management system]. *Naukovi pratsi Kirovogradskogo natsionalnogo tehnicnogo universitetu. Seriya: Ekonomichni nauki* № 6, pp. 259-265. (in Ukrainian).
3. Markina I. (2016) Sotsialno-ekonomicheskaya suschnost vnutrenney torgovli [The socio-economic essence of domestic trade]. *Ekonomichniy analiz* № 23, pp. 52-60. (in Ukrainian).
4. Markina I., Voronina V. (2013) Strategicheskoe upravlenie pribyilyu torgovogo predpriyatiya s uchetom stadii ego zhiznennogo tsikla [Strategic management of the profit of a commercial enterprise taking into account its life cycle stage]. *Ekonomika Kryima* № 1 (42), pp. 199-204. (in Ukrainian).
5. Markina I.A., Voronina V.L. (2018) Upravlinnya pributkom torgovelnih pidpriemstv [Managing profits of trading enterprises]. Poltava: PP «Astraya», pp. 167. (in Ukrainian).
6. Kutsik P.O. (2015) Diyalnist torgovelnih pidpriemstv u konkurentnomu seredovischi: kontrolno-analitichne zabezpechennya sistemi upravlinnya [Activities of trading enterprises in a competitive environment: control and analytical support of the management system]. Chernivtsi: Tehnodruk, pp. 370. (in Ukrainian).

Voronina V.L.

Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at Department of Management
Poltava State Agrarian Academy

ASSESSMENT OF RESULTS OF MANAGEMENT OF THE ECONOMIC ACTIVITY OF TRADE ENTERPRISES OF UKRAINE

Purpose of the article. Stable development of the economy is impossible without increasing stability and improving the economic activity of Ukrainian enterprises. Under the crisis, enterprises adapt to political and socio-economic instability. They are looking for problems and ways to reduce threats to their activities. This requires new approaches to management. Many scientists are investigating the problems of the development of the economic activity of trading enterprises. However, the development of the economic activity of the trading enterprises was not considered. The importance of the problem increases. Scientific research is relevant.

Methodology. The article analyzes the results of management of economic activity of Ukrainian trade enterprises. The status and tendencies that have developed in the sphere of trade of Ukraine at the present stage of its development are estimated.

Results. The purpose of the study is to conduct an economic and statistical analysis of the state and trends in the trade of Ukraine at the present stage of its development. The state of trading enterprises in Ukraine has positive tendencies. Growth of turnover. Increase in capital. Overcoming unprofitability. But there are problems. Lack of justice for sustainable development. The dynamics of changes in the equity of trading enterprises is analyzed. Own capital changes. Today, businesses operate with a minimum amount of equity. Uncovered losses reduce the total amount of capital and impede the financing of sustainable development of enterprises. This situation requires changes. The sources of financing of current assets are analyzed.

Also, the most common sources of current assets are: long-term financial loans; short-term financial loan; commodity (commercial) loan; internal payables and other sources of financing. As a rule, current needs of the enterprise in working assets are mainly covered by equity, then accounts payable and short-term loans. In recent years, current assets have been funded through current liabilities. No interaction with banking institutions. The dynamics of financial indicators of activity of commercial enterprises before taxation is considered. This indicator characterizes the potential for profit.

Practical consequences. In Ukraine, the economic crisis: reduction of production of goods; reduction of import of products; acceleration of inflation; increase in price; reduction of the population's cash incomes. This has led to a significant reduction in the development of trading enterprises in Ukraine. Trends in trade development in Ukraine: growth of wholesale and retail trade turnover; restructuring of food and non-food products; increase retail turnover; expansion of sales channels; growth of retail space in Ukraine.

Value/originality. At the enterprise, ways to increase profitability are: increase in the growth rate of revenue from the sale of goods. Improved shopping service. Decrease in operating expenses. Implement effective cost management. It is necessary to improve the mechanism of profit management of trading enterprises. The solution of problems will contribute to the growth of the economic development of enterprises of trade and increase the level of efficiency of their economic activities.